

Hyvät oppilaat ja huoltajat!

Peruskoulun yläluokkalaisten opetussuunnitelmaan kuuluu työelämään tutustumista. Osana tätä tutustumista järjestetään kouluilla työelämään tutustumisjakso eli TET. Työelämään tutustuminen on koulunkäyntiä, joten oppilaalle ei makseta palkkaa työelämään tutustumisen ajalta. Tutustumisjaksot kestävät muutamasta päivästä kahteen viikkoon. Espoossa on yhteisesti määritelty, että 9.-luokkalaisten TET on vähintään kaksi viikkoa. Muiden luokka-asteiden TET-jaksot vaihtelevat koulukohtaisesti. Työelämään tutustutaan myös muilla tavoin osana oppilaanohjausta ja muuta koulutyötä. Luettehan kotona tämän tiedotteen tarkasti.

Tavoitteena työelämään tutustumisessa on, että nuori tutustuu TET-jakson aikana ohjatusti yrityksen ja työyhteisön toimintaan. TET-jakso voi olla nuorelle ainutlaatuinen mahdollisuus saada omakohtaista tietoa työstä ja työelämästä. **TET-jakson aikana nuori soveltaa koulussa oppimiaan taitoja ja kokeilee selviytymistään uudessa yhteisössä ja ympäristössä.** Omakohtaiset työelämäkokemukset edistävät nuoren itsetuntemusta ja sosiaalisia taitoja, syventävät työelämä tietoutta, sekä tukevat oppilaan jatko-opintoihin hakeutumista.

Tavoitteena on, että jokainen **oppilas hankkii TET-paikkansa itse** harjoitellen samalla työnhakua. Ensisijaisesti työpaikan olisi hyvä **sijaita Espoossa näppärän kulkumatkan päässä kotoa**. Mikäli tämä ei ole mahdollista, voi työpaikka sijaita muualla pääkaupunkiseudulla: Helsinki, Espoo, Kauniainen ja Vantaa. Tarvittaessa Kirkkonummen rajalla asuvat oppilaat voivat hakeutua TET-jaksolle Kirkkonummelle (HSL:n vyöhykkeelle D) mikäli TET-paikkaa ei löydy pääkaupunkiseudulta. Mikäli nuori haluaa huoltajan suostumuksella tämän alueen ulkopuolisen TET-paikan, siitä täytyy erikseen sopia koulussa TET-jaksoa ohjaavan henkilön kanssa. Tällöin koulu ei vastaa matka, ruoka, majoitus tai muista kuluista, vaan huoltaja sitoutuu vastaamaan TET-jaksosta aiheutuneista kuluista. Tämä kirjataan TET-sopimukseen. TET-paikassa on oltava mahdollista käydä ennen TET-jakson alkua ja tavoitteena on, että koulun henkilökuntaan kuuluvan on voitava vieraila TET-paikalla jakson aikana.

Nuori saattaa tarvita huoltajien tukea TET-paikan hankkimisessa eli "työnhakuvaiheessa". TET-paikkaa voi kysyä mistä tahansa työpaikasta. Kotityö ei ole työelämään tutustumista. Mikäli oppilas ei onnistu itsenäisesti tai perheen tuella saamaan TET-paikkaa, voi oppilas saada apua myös koululta TET-jaksoa ohjaavalta henkilöltä.

Ennen TET-jakson alkua tulee nuoren käydä työnantajan luona TET-paikassa esittelemässä itsensä ja **täyttämässä työhöntutustumissopimus**, joka allekirjoitetaan työnantajan edustajan kanssa. Tapaaminen sovitaan ennakkoon eikä sen tulisi olla kouluajalla. Työhöntutustumissopimusta tehdään kaksi kappaletta, joista toinen jää työpaikalle ja toinen toimitetaan kodin kautta koululle. Kotona huoltaja vahvistaa olevansa oppilaan sopimuksesta tietoinen allekirjoittamalla koululle palautettavan sopimuksen. Lomakkeen alaosa TET-matkojen ja ruokailun sekä sijainnin osalta täytetään kotona. Allekirjoitettu sopimus toimitetaan koululle TET-jaksosta vastaavalle henkilölle heti kun se on muodostettu ja viimeistään tämän tiedotteen lopussa olevana päivänä.

Työelämään tutustumisjakson aikana koululaista koskevien lakien rinnalla on voimassa eräitä nuoria työntekijöitä suojelevia säädöksiä. **Koululaisen työviikko on 30 tunnin mittainen**, eikä nuorella voi teettää raskaita tai vaarallisia töitä. 15 vuotta täyttänyt voi työskennellä kello 6.00–22.00, alle 15-vuotias 8.00–20.00 välillä. Nuori, joka on tutustumassa työelämään, ei toimi vielä varsinaisessa ammatissa. Tutustumispaikassa jokaiselle nuorelle nimetään vastuhenkilö, joka ohjaa päivittäistä työskentelyä. Mikäli nuorella on TET-päivää rajoittavia harrastus- tai muita menoja, kannattaa ne huomioida jo TET-paikkaa suunnitellessa.

Terveydelliset syyt on hyvä huomioida TET-paikkaa haettaessa. Ravitsemus- ja elintarvikealojen yrittäjät saattavat edellyttää, että työelämäntutustuja toimittaa heille salmonellatodistuksen. Tämän asiakirjan nuori pyytää itsenäisesti kouluterveydenhoitajalta hyvissä ajoin ennen TET-jakson alkua. Kouluterveydenhoitaja lähettää nuoren tarvittaessa näytteenottoon. Työnantaja ilmoittaa sopimuslomakkeella salmonellatodistuksen tarpeen ja mahdolliset muut työhön liittyvät erityisvaatimukset.

TET-jakson yleisiä pelisääntöjä:

Miten pukeudun TET-työpäivänä?

Työ asettaa usein pukeutumiskaatimukset tai rajoituksia korujen, lävistysten ym. käyttöön. Mikäli työpaikan toimintoihin kuuluu pukeutua suoja- tai työasuun, tulee nuoren noudattaa työpaikan pukeutumissääntöjä. Asianmukaisesta pukeutumisesta kannattaa keskustella TET-vastuhenkilön kanssa sopimusta tehdessä.

Jos työnantaja ei tarjoa ruokaa, kuinka toimitaan?

Maksuton ateria kuuluu koululaiselle joka päivä perusopetuslain mukaan. Jos työnantaja ei tarjoa oppilaalle ateriaa, nuori ruokailee työpaikan lähellä sijaitsevalla peruskoululla tai eväsruokaa. Eväsruokailu tarkoittaa sitä, että oppilas kustantaa TET-jakson ajan ruokailut itse ja saa TET-jakson jälkeen anoa koululta takaisin kustannuksia maksimissaan 4,80€/päivä. Ateriakorvaus on koululounaan luonteisen aterian veroviranomaisen vuosittain määrittämä hinta. TET-jaksoa ohjaava ilmoittaa anomukseen liitettävien kuittien tarpeesta.

Anomuslomake annetaan oppilaalle koululta, mikäli eväsruokailu on kirjattu TET-sopimukseen. Ateriakorvaus maksetaan vain silloin, kun työnantaja ei tarjoa oppilaalle ruokaa. Ruokailuasialla TET-jaksolla päätetään kotona ja kirjataan TET-sopimuksen alaosaan ennen sopimuksen palauttamista koulun TET-jakson ohjaajalle. Mikäli TET-paikka on alueen Espoo, Kauniainen, Helsinki, Vantaa, (Kirkkonummi) ulkopuolella on huoltaja velvollinen vastaamaan nuoren ruokailukuluista, eikä niistä voi anoa myöhemmin korvausta.

Miten toimitaan poissaolojen kanssa?

Mahdollisesti ennakoon tiedossa olevat poissaolot työstä tulee ilmoittaa työnantajalle ajoissa. Mikäli oppilas joutuu olemaan sairauden takia poissa, ilmoittaa hän itse TET-paikkaan heti kun mahdollista. Poissaolot ovat koulusta poissaoloja, joten huoltajan tulee selvittää ne koulun. TET-jakson poissaolot merkitään Wilma-järjestelmään, kuten muutkin poissaolot koulutyöstä.

Miten toimitaan tapaturman sattuessa?

TET on koulun opetussuunnitelman mukaista toimintaa, jolloin Espoon kaupungin oppilaalle ottama tapaturmavakuutus on voimassa. Koulun tapaturmavakuutus korvaa oppilaalle TET-paikalla ja -matkalla sattuneen tapaturman hoitokulut kunnallisessa terveydenhuollossa. Tapaturman satuttua on oltava mahdollisimman pian yhteydessä koulun tapaturmailmoituksen tekemiseksi. TET-jakson osalta vakuutuksessa on vastuuvakuutus. Vahingonkorvauslaissa ei ole alaikäraja. Alle kahdeksantoistavuotiaat korvaavat tahallisesti tai tuottamuksesta (esim. varomattomuudesta) aiheuttamansa vahingon itse. Rikosoikeudellinen vastuu koskee 15-vuotta täytäneitä. Jos oppilas aiheuttaa vahingon työpaikalla, työnantajaa pyydetään viipymättä tiedottamaan asiasta koulun vastuuhenkilöä.

Milloin oppilas on oikeutettu matkakorttiin TET-jakson ajaksi?

Ensisijaisesti työpaikan olisi kätevä olla kävelymatkan päässä kotoa. Oppilaalle myönnetään joukkoliikenteen matkakortti, jos TET-matka on yli 5 kilometriä. Matka mitataan lyhintä jalankulkukelpoista liikenteellisesti turvallista reittiä myöten. TET-matkakorvaus myönnetään perusopetuksen oppilaiden osalta aina julkisen liikenteen matkakorttina, kortilla saa maksettua meno ja paluumatkan TET-paikkaan. TET-harjoittelut suoritetaan alueella Espoo-Kauniainen-Vantaa-Helsinki (Kirkkonummi). Tällä alueella voi kulkea HSL:n matkakorteilla, joita koulut voivat ladata TET-jaksolle oppilaan käytettäväksi. Matkakortille ladataan rahaa 2 matkaa varten per päivä (meno ja paluu). Oppilas ei saa käyttää kortilta enempää rahaa kuin TET-päivien lukumäärä edellyttää. Muualle alueelle matkoja ei korvata. Mopoilevien oppilaiden työhöntutustumispaikan hankinnassa kannattaa ottaa myös huomioon sää. Jos matka on alle 5 km tai sijaitsee muulla alueella kuin em. HSL:n matkustusalueella ja oppilas kulkee bussilla tai muulla julkisella kulkuneuvolla, matkat jäävät omakustanteisiksi. Bensakuluista ei voi anoa korvausta.

Millaisen työtodistuksen jaksosta saa?

Todistus työelämään tutustumisesta kirjoitetaan työpaikalla jakson lopuksi. TT-todistus on hyvä asiakirja kesätyöpaikkaa tai muuta tehtävää myöhemmin haettaessa. TET-todistus tuodaan koululle TET-jaksoa ohjaavan henkilön nähtäväksi jakson päätyttyä.

Mihin mennessä TET-paikka on hankittava ja sopimus täytettävä?

Työelämäntutustumissopimus on työsopimuksen kaltainen. Työnantaja sitoutuu sillä kantamaan vastuun oppilaan perehdyttämisestä työelämään jakson aikana. Oppilaiden tulee palauttaa koululle työnantajan kanssa täytetty TET-sopimus, jonka alaosa on esitetyt ruokailun ja matkan osalta ja jossa on vahvistuksena huoltajan allekirjoitus ja nimenselvennys sekä puhelinnumero HETI kun sopimus on tehty ja VIIMEISTÄÄN _____.

TET-jaksoa ohjaavalle: _____.

Koulussamme _____ luokan TET-jakso toteutetaan _____ - _____ .20 _____

Oppilaan muistilista:

- Työpaikoilla on aina omia tapoja ja sääntöjä, joita tulee noudattaa.
- Oman kännykän käyttö ei kuulu työaikaan, mikäli se ei kuulu työtehtäviin.
- Kysy rohkeasti neuvoa, jolle osaa, tiedä tai ymmärrä jotain asiaa. Tutustumispaikan aikuiset ovat valmistautuneet sinun tuloosi ja he neuvovat mielellään.
- Ole täsmällinen ja ajoissa paikalla.
- Ole kiinnostunut, huolellinen ja oma-aloitteinen.
- Toimi avoimesti ja rehellisesti.
- Työpaikan vaitiolovelvollisuus koskee myös sinua.
- Esiinny luontevasti, kohteliaasti ja asiallisesti oman itsesi, kotisi ja koulusi edustajana

Antoisaa TET-paikan hakua ja mukavia hetkiä työpaikalla toivovat opettajat ja oppilaanohjaajat!